

ประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

เรื่อง หลักสูตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่น ๆ เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ (๑๒) แห่งประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการได้รับจากสถาบันการศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เรื่อง หลักสูตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพอื่น ๆ เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้หลักสูตรหมวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง เป็นหลักสูตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖

สุรโชค ต่างวิวัฒน์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข

รักษาราชการแทน รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ

ประธานกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

หลักสูตรนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ

๑. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย)	นวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ	๑๐๐	ชั่วโมง
(ภาษาอังกฤษ)	Neck and Shoulder Massage for Health	100	hours

๒. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการและทฤษฎีการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ
๒. มีทักษะการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพได้อย่างถูกวิธี
๓. สร้างทัศนคติที่ดี และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาทในการประกอบอาชีพนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ
๔. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง กับการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ
๕. เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

๓. โครงสร้างหลักสูตร

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๔. คำอธิบายหลักสูตร

ศึกษากายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาทั่วไปเกี่ยวกับคอ บ่า ไหล่ พื้นฐานทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การประยุกต์ใช้สมุนไพร สำหรับการนวดคอ บ่า ไหล่ การตรวจร่างกาย การคัดกรองเบื้องต้นและการปฐมพยาบาล กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ หลักพื้นฐานการนวดไทยทำนึ่ง ประกอบด้วยคอ บ่า ไหล่ และศีรษะ เส้นประสาทลิบ เทคนิคการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ การบริหารคอ บ่า ไหล่ และการฝึกปฏิบัติภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือหน่วยงานที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ

๕. เนื้อหาหลักสูตร

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๖. การจัดเวลาและตารางสอน

ให้เป็นไปตามหน่วยงานที่ขอรับรองหลักสูตรกำหนด และเป็นการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่อง

๗. จำนวนชั่วโมงที่เรียนตลอดหลักสูตร ๑๐๐ ชั่วโมง

๘. คุณสมบัติผู้เรียน ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

๑. เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี
๒. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ
๓. เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมและการฝึกปฏิบัติ

๙. คุณสมบัติของวิทยากรผู้สอน

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๑๐. เกณฑ์การประเมินผล

๑. จะต้องใช้เวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียน
๒. เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และภาคปฏิบัติด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. ฝึกปฏิบัติภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๒๐ ราย

๑๑. วิธีการประเมินผล

๑. การทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (สถาบันการศึกษา)
๒. การทดสอบการปฏิบัติงานภาคสนาม

๑๒. เอกสารประกอบการเรียนการสอน (ตัวอย่าง)

๑. กัญจนา ตีวิเศษ. (๒๕๔๒). **คู่มืออบรมการนวดไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
๒. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนา สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๖). **เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
๓. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนา สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๔). **เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
๔. สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๖). **เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
๕. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **คู่มือฝึกอบรมสปาไทยเพื่อสุขภาพ**. นนทบุรี.
๖. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนา สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **เกณฑ์การรับรองคุณภาพสถานประกอบการสปาเพื่อสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : บริษัท ชงเจียร มาเก็ตติ้ง จำกัด.
๗. ชรินทร์ ลีวานันท์. (๒๕๕๑). **การนวดเพื่อสุขภาพ**. เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
๘. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข. “เรื่องกำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่ การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐาน สำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข” นนทบุรี พ.ศ. ๒๕๔๗, พ.ศ. ๒๕๔๙.
๙. พิมพ์ ลีลาพรพิสิฐ. (๒๕๔๕). **สุนทรบำบัด**. เชียงใหม่: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
๑๐. เพ็ญญา ทวีทรัพย์เจริญ. **การแพทย์แผนไทยกับการส่งเสริมสุขภาพ**. (๒๕๔๐). **การแพทย์แผนไทยสายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก .
๑๑. กองการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๐). **ตำราวิชาการสุนทรบำบัด**. กรุงเทพฯ: บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.

๑๒. ประโยชน์ บุญสินสุข. (๒๕๕๒). **ตำราวิชาการการนวดเพื่อสุขภาพแบบสวีดิช Swedish Massage.** กรุงเทพฯ: บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
๑๓. สำนักการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๓). **ตำราวิชาการการใช้น้ำเพื่อสุขภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
๑๔. ยงค์ศักดิ์ ต้นติปิฎก. (๒๕๕๒). **ตำราการนวดไทย เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๔.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา.
๑๕. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **คู่มือการฝึกอบรมด้านการแพทย์แผนไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ร้านแมกเนท สโตร์.
๑๖. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๔). **แนวปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
๑๗. ประโยชน์ บุญสินสุข. (๒๕๔๙). **คัมภีร์วาริบำบัดและสปา.** กรุงเทพฯ: เอส พี การพิมพ์.
๑๘. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **คู่มือดูแลสุขภาพด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
๑๙. สำนักการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **สุขภาพของศรีรวมแนวพุทธ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
๒๐. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **การแพทย์แผนไทยกับการดูแลสุขภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
๒๑. มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์แผนไทยเดิมในพระราชูปถัมภ์. (๒๕๕๕). **หัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก).** กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์
๒๒. ชาศรียา หลิน, นิกรณิ จันทรแสง และสุรพจน์ วงศ์ใหญ่. (๒๕๕๔). **การนวดรักษาโรคด้วยหลักเส้นประธานสิบ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท สปีด เพรส จำกัด.
๒๓. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข: (๒๕๕๓). **ตำราการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง แบบราชสำนัก.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

โครงสร้างหลักสูตรนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน	๑๓	๓	๑๖
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาเกี่ยวกับคอ บ่า ไหล่	๓	๐	
๑.๒ พื้นฐานทฤษฎีการแพทย์แผนไทย	๓	๐	
๑.๓ การประยุกต์ใช้สมุนไพร สำหรับการนวดคอ บ่า ไหล่	๒	๑	
๑.๔ การตรวจร่างกาย การคัดกรองเบื้องต้น และการปฐมพยาบาล	๓	๒	
๑.๕ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	๒	๐	
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา	๒๐	๓๔	๕๔
๒.๑ หลักพื้นฐานการนวดไทยทำนึ่ง ประกอบด้วยคอ บ่า ไหล่ และศีรษะ	๖	๖	
๒.๒ เส้นประธานสิบ	๔	๑๕	
๒.๓ เทคนิคการนวดคอ บ่า ไหล่เพื่อสุขภาพ	๘	๑๐	
๒.๔ การบริหารคอ บ่า ไหล่	๒	๓	
๓. หมวดการฝึกปฏิบัติภาคสนาม	๑	๒๙	๓๐
รวมทั้งสิ้น	๓๔	๖๖	๑๐๐

เนื้อหาหลักสูตรหมวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวนชั่วโมง		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน		๑๓	๓	๑๖
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาเกี่ยวกับคอ บ่า ไหล่	ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างร่างกายของมนุษย์ คอ บ่า ไหล่ และระบบการทำงานของร่างกาย เช่น ระบบประสาท ระบบทางเดินหายใจ ระบบไหลเวียนเลือด ระบบน้ำเหลือง ระบบขับถ่าย ระบบย่อยอาหาร ระบบรับความรู้สึก ระบบหัวใจและหลอดเลือด และอวัยวะรับความรู้สึกโครงสร้างของระบบทั้งหมดของร่างกายและข้อระวังในการนวด	๓	๐	
๑.๒ พื้นฐานทฤษฎีการแพทย์แผนไทย	ประวัติการแพทย์แผนไทย ประวัติอาจารย์ ชิวโกมารักจันการ กำเนิดมนุษย์ เบญจขันธ์ มหาภูตรูป ๔ ตรีโทษ การวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน สมุฏฐานการเกิดโรค ความสัมพันธ์ระหว่างสมุฏฐานกับฤดูกาล อายุ เวลา สถานที่ อาหารและพฤติกรรม การปรับสมดุลตรีโทษ อิทธิพลของดวงดาวที่มีผลต่อสุขภาพ การนำทฤษฎีการแพทย์แผนไทยไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนหลักวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ ข้อห้ามในการนวด	๓	๐	
๑.๓ การประยุกต์ใช้สมุนไพร สำหรับการนวดคอ บ่า ไหล่	ศึกษาหลักวิธีการ ขั้นตอน ประโยชน์ ข้อห้าม ของการประคบสมุนไพร	๒	๑	
๑.๔ การตรวจร่างกาย การคัดกรองเบื้องต้น และการปฐมพยาบาล	หลักทั่วไปของการตรวจร่างกาย และการคัดกรองเบื้องต้น หลักการทำงานและหน้าที่ของระบบข้อต่อและกล้ามเนื้อต่างๆของร่างกายในภาวะปกติ ศึกษาความผิดปกติของระบบกล้ามเนื้อและข้อต่อและสามารถประเมินเพื่อแยกอาการที่สามารถนวดได้และไม่ได้ได้ถูกต้องรวมทั้งการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อกรณีบาดเจ็บหรือได้รับอันตรายจากการนวด	๓	๒	
๑.๕ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	หลักทั่วไปของกฎหมายวิชาชีพ กฎหมายพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่เกี่ยวข้อง จรรยาบรรณและบทกำหนดโทษของกฎหมาย หลักจริยธรรม ศีลธรรมและกิริยามารยาทในการให้บริการ	๒	๐	
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา		๒๐	๓๔	๕๔
๒.๑ หลักพื้นฐานการนวดไทยท่าหนึ่งประกอบด้วยคอ บ่า ไหล่ และศีรษะ	วิธีการขั้นตอนการนวดไทยแบบทั่วไปในท่าหนึ่ง นวดคอ บ่า ไหล่ นวดศีรษะ การยืดเส้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อและผ่อนคลายการปวดเมื่อย	๖	๖	
๒.๒ เส้นประธานสิบ	ลักษณะโครงสร้างของเส้นประธาน ลักษณะการเดินของแนวเส้นสิบและการประยุกต์ใช้ทางการนวด	๔	๑๕	

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวนชั่วโมง		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๒.๓ เทคนิคการนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ	เทคนิคการนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่อนคลายอาการเมื่อยคอ บ่า ไหล่ที่ไม่มีผลต่อโครงสร้างกระดูกแตกหรือเคลื่อนไหวย่างร้ายแรง แต่เป็นการเจ็บปวด อันเนื่องมาจากกล้ามเนื้อเส้นเอ็นเกร็ง เมื่อยล้า พกซ้ำ	๘	๑๐	
๒.๔ การบริหารคอ บ่า ไหล่	ทำการบริหารคอ บ่า ไหล่ ด้วยท่าฤาษีตัดต้น และท่าบริหารอื่น ๆ เช่น ท่ายืดกล้ามเนื้อต้นคอ ท่ายืดกล้ามเนื้อต้นแขน ท่ายืดแขนและไหล่ ท่าบริหารกล้ามเนื้อด้านหน้าอก แก้ปัญหาไหล่ห่อ ท่าบริหารข้อมือ ท่าบริหารนิ้ว และฝ่ามือ	๒	๓	
๓. หมวดการฝึกปฏิบัติภาคสนาม		๑	๒๙	๓๐
	๓.๑ เรียนรู้ความเข้าใจภาวะเปียบ ขั้นตอนการทำงาน และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	๑	๐	
	๓.๒ การฝึกปฏิบัติภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือหน่วยงานที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ จำนวน ๒๐ ราย และทำรายงานหลังการฝึกปฏิบัติภาคสนาม	๐	๒๙	
รวมทั้งสิ้น		๓๔	๖๖	๑๐๐

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน	๑๓	๓				
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาเกี่ยวกับคอ บ่า ไหล่	๓	๐	- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต			
๑.๒ พื้นฐานทฤษฎีการแพทย์แผนไทย	๓	๐	- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี			
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี			
			- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี			
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี			
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี			
๑.๓ การประยุกต์ใช้สมุนไพร สำหรับการนวดคอ บ่า ไหล่	๒	๑	- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต		- ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต	
			- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเภสัชกรรมไทย			

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๑.๔ การตรวจร่างกาย การคัดกรองเบื้องต้น และการปฐมพยาบาล	๓	๒	- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต		- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต	
			- ปริญญาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาที่เกี่ยวกับสุขภาพ) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาที่เกี่ยวกับสุขภาพ) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
๑.๕ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	๒	๐	- ปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต			
			- ปริญญาพยาบาลศาสตร์หรือเทียบเท่า			
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต			
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต			
			- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาที่เกี่ยวกับสุขภาพ)			
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย			
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย			
			- พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙			

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา	๒๐	๓๔				
๒.๑ หลักพื้นฐานการนวดไทยทำนึ่งประกอบด้วยคอ บ่า ไหล่	๖	๖	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือหลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่านการรับรอง จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนมากกว่า หรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 		<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือหลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 	
๒.๒ เส้นประธานสิบ	๔	๑๕	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 		<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 	

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๒.๔ การบริหารคอบ่าไหล่	๒	๓	- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต		- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต	
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด)		- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด)	
			- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย		- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย	
			- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
		- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือ หลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่านการรับรอง จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนมากกว่า หรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมีประสบการณ์ไม่ น้อยกว่า ๒ ปี		- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือ หลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่าน การรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมง เรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี		
๓. หมวดการฝึกปฏิบัติภาคสนาม	๑	๒๙				
	๑	๒๙	- เป็นผู้ให้บริการที่จบหลักสูตรกลางที่กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพกำหนด จากสถาบันการศึกษาที่กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ รับรอง ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๑ ปี		- เป็นผู้ให้บริการที่จบหลักสูตรกลางที่กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพกำหนด จากสถาบันการศึกษาที่กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ รับรอง ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๑ ปี	
			- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี	

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
			<p>- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>-ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย</p> <p>-ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย</p> <p>- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือ หลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่านการรับรอง จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนมากกว่า หรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมีประสบการณ์ไม่ น้อยกว่า ๒ ปี</p>		<p>- ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>- อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ด้านการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p> <p>-ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย</p> <p>-ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย</p> <p>- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมงหรือ หลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย (๘๐๐/๑๓๐๐ ชั่วโมง)จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรที่ผ่าน การรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่มีจำนวนชั่วโมง เรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอนและมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี</p>	

อุปกรณ์หลักสูตรนวดคอ บ่า ไหล่ เพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ทฤษฎี	ปฏิบัติ
ห้องเรียน			เป็นห้องที่ถ่ายเทอากาศ การระบายอากาศที่เหมาะสม และมีความสะอาดเป็นระเบียบ โต๊ะและเก้าอี้เรียนที่ความมั่นคง แข็งแรง พื้นที่ระยะห่างมีความเหมาะสมตามจำนวนนักเรียน และห้องเรียนมีพื้นที่สำหรับการวางอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามจำนวนนักเรียน อุปกรณ์ประกอบการสอน เช่น จอภาพ คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียงมีความเหมาะสม พร้อมใช้งาน	เป็นห้องที่ถ่ายเทอากาศ การระบายอากาศที่เหมาะสม และมีความสะอาดเป็นระเบียบ เก้าอี้สำหรับนวดคอ บ่า ไหล่ ที่ความมั่นคง แข็งแรง และมีพื้นที่ของระยะคอ บ่า ไหล่ที่เหมาะสมแก่การนวด พื้นที่ระยะห่างมีความเหมาะสมตามจำนวนนักเรียน และห้องเรียนมีพื้นที่สำหรับการวางอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามจำนวนนักเรียน อุปกรณ์ประกอบการสอน
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน	๑๓	๓		
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาเกี่ยวกับคอ บ่า ไหล่	๓	๐	หุ่นจำลองโครงสร้างของระบบโครงกระดูกและระบบกล้ามเนื้อหรือภาพโปสเตอร์ แสดงกายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	
๑.๒ พื้นฐานทฤษฎีการแพทย์แผนไทย	๓	๐	หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	
๑.๓ การประยุกต์ใช้สมุนไพร สำหรับการนวดคอ บ่า ไหล่	๒	๑	แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา และสมุนไพรหรือลูกประคบ(สำหรับการสอนเฉพาะราย) และอื่นๆสำหรับนวดคอ บ่า ไหล่
๑.๔ การตรวจร่างกาย การคัดกรองเบื้องต้น และการปฐมพยาบาล	๓	๒	แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	ปรอทวัดไข้ เครื่องวัดความดันโลหิต เครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูง ยาสามัญประจำบ้าน อุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา โดยมีสัดส่วนของอุปกรณ์ต่อผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น รับผู้เรียน ๑๐ คน ต้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๑.๕ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	๒	๐	หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา	๒๐	๓๔		
๒.๑ หลักพื้นฐานการนวดไทย	๖	๖	แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	เก้าอี้สำหรับนวดคอ บ่า ไหล่ ที่ความมั่นคง แข็งแรง และมีพื้นที่ของระยะคอ บ่า ไหล่ที่เหมาะสมแก่การนวด ยาไทยประกอบการนวด เช่น ยาหม่องสมุนไพร ครีมนวด หรือน้ำมันนวด เป็นต้น หน้าากอนามัย โดยมีสัดส่วนของอุปกรณ์ต่อผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น รับผู้เรียน ๑๐ คน ต้องมีเก้าอี้นวดหรืออุปกรณ์ไม่น้อยกว่า ๕ ตัว/ชั้น และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๒.๒ เส้นประธานสิบ	๔	๑๕	หุ่นจำลองเส้นประธานสิบ แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	หุ่นจำลองเส้นประธานสิบ แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๒.๓ เทคนิคการนวดคอบ่าไหล่เพื่อสุขภาพ	๘	๑๐	แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	เก้าอี้สำหรับนวดคอ บ่า ไหล่ ที่ความมั่นคง แข็งแรง และมีพื้นที่ของระยะคอ บ่า ไหล่ที่เหมาะสมแก่การนวด ยาไทยประกอบการนวด เช่น ยาหม่องสมุนไพร ครีมนวด หรือน้ำมันนวด เป็นต้น หน้าากอนามัย โดยมีสัดส่วนของอุปกรณ์ต่อผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น รับผู้เรียน ๑๐ คน ต้องมีเก้าอี้นวดหรืออุปกรณ์ไม่น้อยกว่า ๕ ตัว/ชั้น และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๒.๔ การบริหารคอบ่าไหล่	๒	๓	หุ่นจำลองเส้นประธานสิบ แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	เก้าอี้สำหรับนวดคอ บ่า ไหล่ ที่ความมั่นคง แข็งแรง และมีพื้นที่ของระยะคอ บ่า ไหล่ที่เหมาะสมแก่การนวด ยาไทยประกอบการนวด เช่น ยาหม่องสมุนไพร ครีมนวด หรือน้ำมันนวด เป็นต้น หน้าากอนามัย โดยมีสัดส่วนของอุปกรณ์ต่อผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น รับผู้เรียน ๑๐ คน ต้องมีเก้าอี้นวดหรืออุปกรณ์ไม่น้อยกว่า ๕ ตัว/ชั้น และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓. หมวดการฝึกปฏิบัติภาคสนาม	๑	๒๙		
	๑	๒๙	คู่มือรายงานหลังฝึกปฏิบัติภาคสนาม	เก้าอี้หวดหรือเบาะหวด ยาไทยประกอบการหวด เช่น ยาหม่องสมุนไพร ครีมหวด หรือน้ำมันหวดเป็นต้น คู่มือรายงานหลังฝึกปฏิบัติ